

juliol 2010

núm. 6

el recull

ESPAIS DE REFLEXIÓ A LES ESCOLES BRESSOL MUNICIPALS

xerrades, tallers, tertúlies... realitzades per experts, dirigides a les famílies

curs 2009 - 2010

L'EDUCACIÓ DELS INFANTS DE 0 A 3 ANYS

QUÈ SABEM SOBRE...

l'alimentació, l'afecte, les pors, la relació amb els germans, el llenguatge, la gelosia, el desenvolupament motor, les malalties, el son, l'autoestima, la influència de la música, els contes, les joguines...

EN PARLEM?

PRESENTACIÓ

Benvolgudes famílies,

Com cada curs, us volem facilitar una petita síntesi dels temes que s'han tractat durant les sessions dels Espais de Reflexió que s'organitzen a les escoles bressol municipals.

Com ja sabeu, aquestes sessions estan adreçades a les famílies i els professionals de les escoles bressol amb la voluntat de facilitar-los informació, recursos o, si més no, un espai d'intercanvi d'experiències per prestar suport a la tasca d'educació i criança dels més petits.

Us recordem, un cop més, que a la revista hi ha l'apartat NOTÍCIES DE LA XARXA, que és un espai que té la finalitat de fer-vos partícips d'algunes novetats, experiències, publicacions...però també és un espai de què disposeu vosaltres, les famílies, com a membres de la comunitat educativa, perquè hi pugueu fer les aportacions que cregueu oportunes.

També us informem que, per tal d'optimitzar recursos, a partir d'aquest número, EL RECULL només es farà en versió digital, que podreu consultar al web de l'Ajuntament.

Us convido, com sempre, a formar part de les AMPA i els Consells de Participació i també a participar en totes les iniciatives quotidianes que es van proposant des de les escoles. Comptem amb la vostra implicació per seguir oferint uns serveis educatius públics de qualitat per a la petita infància i les seves famílies.

Us desitjo un bon estiu i un engrescador inici de curs 2010-2011.

GISELA NAVARRO FUSTER

**TINENTA D'ALCALDE PRESIDENTA
DE L'ÀREA DE SERVEIS PERSONALS**

Viladecans, juliol de 2010

AJUNTAMENT DE **VILADECANS**

ÍNDEX

- Tema: **L'alimentació: què i com mengen els més petits**
Ponent: **Anna Bert** (metgessa pediatra)

Data i lloc: 3-11-09 EBM La Ginesta
 10-11-09 EBM La Marina
 17-11-09 EBM La Muntanyeta
 24-11-09 EBM La Pineda

- Tema: **El son. Cal aprendre a dormir?**
Ponent: **Equip DELTA-CDIAP** (atenció precoç)
Data i lloc: 21-01-010 EBM La Pineda
 26-01-010 EBM La Marina
 2-02-010 EBM La Muntanyeta
 11-02-010 EBM La Ginesta

- Tema: **El pas a P3**
Ponent: **Equips directius d'escoles d'educació infantil i primària de Viladecans**
Data i lloc: 19-01-010 EBM La Marina
 19-01-010 EBM La Pineda
 20-01-010 EBM La Muntanyeta
 21-01-010 EBM La Ginesta

- Tema: **Els límits**
Ponents: **Montserrat Colilles i Cristina Artigas**
(psicòlogues)
Data i lloc: 6-05-010 EBM La Marina
 13-05-010 EBM La Muntanyeta
 20-05-010 EBM La Ginesta
 27-05-010 EBM La Pineda

- Tema: **Primers auxilis en la petita infància**
Ponent: **Isaac González i Barufet**
(Llicenciat en educació física i esport i socorrista)
Data i lloc: 22-06-010 EBM La Marina
 28-06-010 EBM La Muntanyeta
 29-06-010 EBM La Ginesta
 6-07-010 EBM La Pineda

- **Notícies de la Xarxa!**

NOTA: El Recull és una petita recopilació dels documents diversos que formaven part de les aportacions facilitades pels ponents i de les quals l'Ajuntament fa únicament de facilitador, atès que els corresponents autors en són els únics subscriptors.

TEMA: L'ALIMENTACIÓ. QUÈ I COM MENGEN ELS MÉS PETITS

Anna Bert (metgessa pediatra)

Una bona alimentació és la base d'una bona salut. Durant la infància, l'alimentació es imprescindible per assegurar el creixement i desenvolupament del nen, però també es tracta d'un període fonamental per crear bons hàbits alimentaris que persistiran al llarg de la vida. Per tant, una bona alimentació s'ha de veure no només com una aportació de beneficis immediats, sinó també como una inversió a llarg termini sobre la salut i qualitat de vida de l'adult.

Per aconseguir una bona alimentació infantil, es fonamental el paper del pediatre però també dels pares. El pediatre ha de marcar unes pautes de alimentació, explicant en quin moment de la vida s'han d'introduir els diferents aliments, però els pares son qui ensenyaran a menjar als seus fills, de la mateixa forma que els en ensenyat a dormir, a caminar, a parlar....Els pares han de donar un model de conducta clar i concret per aconseguir un bon aprenentatge que els hi permeti aconseguir una bona conducta alimentària.

Lactància materna

Sempre que sigui possible, s'aconsella llet materna com a primera alternativa a l'alimentació del nadó fins els 4-6 meses de vida.

Avantatges de la lactància materna

La llet materna te unes característiques que la fan única i inimitable:

- És canviant: s'adapta a las necessitats en cada moment del lactant, aportant diferents nutrients que s'emmotllen al tub digestiu del lactant, evitant en gran mida els còlics del primer trimestre.

- Es especifica: ofereix nombrosos beneficis tant nutricionals com immunològics ja que aporta agents de defensa que disminueixen el risc d'infeccions no solsament en la primera etapa de la vida, sinó durant l'adolescència i la vida adulta.
- Es produïda per la pròpia mare, lo que permet crear un vincle afectiu mare-fill.
- Té un baix cost econòmic i la disponibilitat en perfectes condicions higièniques i de temperatura.
- Protegeix a la mare del càncer de mama i ovari. Els nens alimentats amb llet materna, tenen menys possibilitats de presentar diabetis, malalties inflamatòries intestinals, celiaquia i malalties cardiovasculars en la vida adulta.

Desavantatges de la lactància materna:

Però també s'ha que tenir en compte algunes desavantatges de la llet materna:

- Augmenta el colesterol durant la infància, però disminueix en la vida adulta.
- Augmenta els nivells de bilirubina (el nen està groc) que en ocasions obliga a suspendre la lactància materna.
- Però el principal inconvenient de la llet materna és la dificultat de valorar la quantitat de llet que pren el nen, molt important en aquells casos de escàs augment ponderal.

Lactància artificial

Si no és possible la lactància materna, la lactància artificial és una molt bona alternativa. Actualment les llets d'inici són molt similars a la llet materna i garanteixen una bona alimentació.

Preparació del biberó:

Per cada 30 ml d'aigua, afegir un cassó ras de llet en pols. És important fer servir la mida del propi envàs, ja que cada fórmula pot tenir un volum diferent en funció de la seva osmolaritat.

En el biberó s'ha d'introduir primer l'aigua i després el pols ja que a l'introduir el pols, augmenta el volum i variem la concentració de la llet que pot ser perjudicial pel nen, donant diarrees.

En quan la quantitat de llet, depèn de l'edat del nen: menors d' 1 mes, 90 ml per toma; 1-2 mesos, 90-120ml; 2-4 mesos, 120-210ml; majors de 4 mesos, 150-240 ml. De totes formes són valors orientatius i variaran en funció de l'augment de pes i de l'acceptació del nen.

Horari de las tomes

Durant el dia s'aconsella cada 2,5h- 3,5h. Per la nit, l'horari dependrà del pes del nonat. Si augmenta adequadament no és necessari despertar-lo a les 3-4 hores, i amb pocs dies dormirà 5-6h, cosa que beneficiarà el benestar del nen i dels pares.

Alimentació complementària

Fins els 6 mesos de vida no s'ha d'introduir alimentació complementària sempre que sigui possible la lactància materna exclusiva. En cas contrari, si ha estat alimentat amb lactància artificial o la mare té que incorporar-se a la vida laboral, iniciarem, als 4 mesos, l'alimentació complementària.

Als 4 mesos es pot iniciar la "papilla" de cereals sense gluten o la "papilla" de fruites, en funció de:

- Pes del nen
- Número de deposicions al dia
- Hores de descans nocturn

Si el nen guanya poc pes, i després de descartar una causa patològica, iniciarem la "papilla" de cereals sense gluten, per esmorzar o per sopar, depenent de las hores de descans nocturn. Els cereals provoquen sacietat, pel que s'aconsella en aquells nens que per la nit dormen poques hores.

Si el problema del nen és el restrenyiment, començarem amb la "papilla" de fruites, evitant en el possible la poma i el plàtan, ja que són fruites astringents.

"Papilla" de cereals sense gluten: preparem un biberó (per cada 30ml de aigua, 1 cassó ras de llet en pols) 30 ml menys que lo habitual en el nen, el posarem en un plat i anirem introduint cereals fins aconseguir una consistència mínima per a poder utilitzar la cullera.

Les fruites bàsiques són el suc de taronja, poma, pera i plàtan, que rentarem, triturarem i oferirem de forma immediata, pel contrari, la fruita s'oxida i perd la major part de las vitamines.

Als 6 mesos iniciarem la llet de continuació 2 i per dinar, el puré de verdures amb pollastre: en una cassola posarem 40 gr. de pollastre sense pell, mongeta tendra, patata, pastanaga i una mica d'aigua (en cas de restrenyiment evitar la pastanaga). Deixar-ho coure i triturar aprofitant l'aigua de cocció. Afegir un rajolí d'oli de oliva en cru. En quant el nen accepti bé aquestes verdures, podem anar introduint diferents verdures (tomàquet, ceba, carbassó, carbassa..., evitant la col, col-i-flor, bròquil, escarxofes i esparracs ja que son mes difícils de digerir). Com a postres, podem oferir un iogurt natural sense sucre.

Hem de començar a afegir galetes a la "papilla" de fruites.

Als 7 mesos, dos dies a la setmana, al puré de verdures en lloc de pollastre hi posarem 40 gr. de vedella. Canviarem a cereals amb gluten.

Als 8 mesos introduïm el peix blanc, 50 gr. El valor nutritiu del peix fresc i del congelat es el mateix, per tant, millor que sigui congelat, d'aquesta forma evitem el problema de les espines. El peix el prepararem amb forma de puré amb verdures, o amb sopa de pasta i peix bullit esmicolat. Per un bon desenvolupament de les mandíbules, és important que el nen s'acostumi als

trossos. Hem de tindre amb compte, que el nen te que prendre uns 500 ml de llet al dia, pel que després de dinar i sopar, es convenient oferir llet o iogurt (1 iogurt = 125 ml de llet).

Als 9 mesos oferirem una mica de pernil dolç i ou dos dies per setmana, a l'hora del sopar. L'ou es molt al·lèrgenic, per tant, començarem amb un quart de rovell d'ou dur. Si no hi han problemes, cada setmana afegirem un quart mes, fins als 10 mesos que ja podrà menjar l'ou sencer que substituirà el peix dos dies per setmana. Amb 10 mesos podem introduir el be en el dinar i el formatge fresc per sopar.

A partir dels 12 mesos, ja poden menjar pràcticament de tot. Hi ha uns aliments que es desaconsellen per diverses raons: les conserves, els embotits amb molt de greix (fuet, sobrassada, xoriço, paté...), els guisats picants i amb molts condiments, la xocolata i els refrescos. Hi han dos aliments prohibits fins els 3 anys: els fruits secs i el marisc.

Amb aquesta edat, el millor esmorzar es una "papilla" de cereals (s'aconsella mantenir la llet de continuació fins els 15 mesos, tot i que esporàdicament pot prendre llet sencera). És important seguir amb la "papilla" de fruites per berenar per assegurar-nos la ingesta de 2-3 peces al dia. Per dinar i sopar, els hem d'acostumar a un primer plat, un segon i uns postres; evitem el plat únic ja que primer menjaran el que més els hi agradi i quant ja no tinguin tanta gana es tindran que menjar el que no els hi agrada. Com a primer plat podem donar verdures, sopes, pasta, arròs, llegums, estofats.... De segon, pollastre, vedella, conill, peix blanc, be, ou... De postres, fruita o làctics, depenen del berenar.

Recomanacions a partir dels 12 mesos:

- Beure amb got
- Tot xafat i a trossos
- 2-3 peces de fruita (1 cítric)
- 500 ml de llet

- Evitar excés de arrebossats, patates fregides, maionesa, tomàquet fregit..
- Evitar excés de sucre i sal
- Iniciar las amanides
- Recomanable l'oli d'oliva
- Els millors derivats làctics: iogurt i formatge

Pautes de conducta

Fins ara hem vist com els pediatres podem donar les bases per aconseguir una bona alimentació infantil, però els pares són els que realment tenen que fer els deures.

Procés d'aprenentatge

Els nens són molt intel·ligents i aprenen a comunicar-se amb els pares des del moment del naixement. Depenent del comportament dels pares, els nens adopten unes o altres conductes, i segons la resposta dels pares, la conducta es reforça o es modifica. Si el nen es nega a menjar la fruita i els pares li ofereixen un biberó, el nen mai menjarà la fruita perquè no li agrada i veu que negant-se, té el que ell volia, el biberó. Si pel contrari, els pares insisteixen en que ha de menjar la fruita, i si no es queda sense berenar, el nen acabarà menjant la fruita perquè menjar és una necessitat biològica, casi un acte instintiu.

Si que és veritat que hi ha conductes innates però precisament aquestes són les mes fàcils de modificar i més, quan més petit es el nen. Tornant al exemple anterior, si al nen no li agrada la fruita però es queda sense berenar, el segon o tercer dia segur que se la menja, perquè entén que la seva conducta no li porta enlloc. Si pel contrari, acceptem que el nen no mengi la fruita, però després d'un temps ens ho repensem i volem que se la mengi, ens costarà molt més ja que les conductes adquirides són molt mes difícils de canviar. Per tant, quant abans comencem a donar unes pautes de conducta adequades, millor. Com aconseguir unes pautes de conductes bones? Doncs,

reforçant positivament una conducta adequada. Si resulta que el nen es menja molt bé la “papilla” de fruites i els pares no l’estimulen per lo bé que ho està fent, probablement deixarà de menjar per cridar l’atenció.

Hi ha dos tipus d’incentius: els afectius, que serien carantoines, felicitacions, petons... i els materials, con un regal però que han d’utilitzar-se esporàdicament. A mida que el nen es va menjant la “papilla”, li direm lo contents que estem...Mica en mica anirem disminuint el reforç positiu fins que pràcticament no faci falta ja que el nen haurà assimilat que allò és el que s’espera d’ell.

Modificar una conducta inadequada resulta molt mes difícil.

Hàbits del bon menjar

Per crear un bon hàbit a l’hora de menjar intervenen dos factors:

1.- Per una banda associar el menjar amb una sèrie d’objectes: assentar el nen a la trona, posar-li el pitet, preparar un got, un plat i coberts; tot això, sempre en el mateix lloc de la casa. Si en cada àpat repetim el mateix, el nen acabarà associant aquets objectes amb el menjar. Quant l’assentem a la trona, sabrà que es l’hora de menjar.

2.- Per un altre banda, els pares han de tindre una actitud relaxada, tranquil·la i segura. Els nens tenen la capacitat innata de percebre l’estat d’ànims dels pares, l’alegria, la tritó, els nervis.... i encara que sigui petit i no sàpiga interpretar-les, les està rebent. Si capta inseguretat, no aprendrà allò que nosaltres volem. Si constantment canvien de parer i un dia l’assentem a la trona, un altre al sofà.... o li donem amb collera o amb biberó.... no reconeix rés con el bon hàbit de menjar i escollirà el que més li agradi tan si és bo com dolent.

Horaris

Un altre aspecte important són els horaris. És important que quan arribi l'hora de menjar, el nen tingui gana i això varia en funció de la edat del nen i de cada nen en particular.

- 0-4 mesos: cada 3 hores.
- 4-24 mesos: cada 4h. Esmorzar (8-9h), dinar(12-1h), berenar (4-5h) i sopar (8-9). Si el nen es molt menjador a vegades necessita un petit àpat a les 12 de la nit.
- > 2 anys: a mig matí i el dinar més tard.

Si de forma indiscriminada anem canviant l'horari en funció de les nostres necessitats o conveniències l'únic que aconseguim és despistar el nen i no crear un bon hàbit.

Regles d'or:

- Cap nen es mor de gana si te menjar.
- A partir dels 12 mesos poden menjar pràcticament de tot.
- Preferències no vol dir exclusivitat.
- Les preferències dels pares no tenen perquè coincidir amb les preferències dels fills.
- És important crear una rutina.
- La quantitat de menjar depèn de cada nen.
- No picotejar entre hores.
- No anar provant diferents aliments fins trobar el que aquell dia li ve de gust.
- No disfressar els aliments (maionesa, tomàquet fregit..)
- No obsessionar-se amb el menjar.

EL SON, CAL APRENDRE A DORMIR?

Dr. Jesús López i Casas (Neuropediatre) **Equip DELTA-CDIAP**

El son dels nens, i el dels adults, és una funció fisiològica, reparadora, que pot alterar-se per diferents causes. Dormir és necessari per recuperar-nos de la fatiga diària i així mantenir-nos en bon estat de salut física i mental. El son per al nen és l'activitat en la que inverteix més hores

Els trastorns del son en el nen són diferents dels de l'adult, en freqüència, causes i en les conseqüències que poden tenir

Les alteracions cròniques del son estan presents aproximadament en el 30% dels nens, i poden arribar a repercutir negativament en el seu rendiment escolar i en el seu estat d'humor. En els casos més greus també poden afectar el desenvolupament físic del nen. Els trastorns més freqüents estan relacionats amb *l'hàbit del son*, i per tant és necessari establir uns hàbits adequats des del primer moment, i així evitar *l'insomni infantil funcional*, per hàbits incorrectes. En aquest sentit cal tenir present la importància d'establir un vincle adient amb la mare o la persona cuidadora. Un bon vincle fa al nen menys susceptible a la por i a la angoixa de separació

Les manifestacions clíniques són diverses: oposició per anar al llit (crida, s'aixeca), rituals, fòbia (vol el llum encès, la mà)

La majoria de pares tenen dificultats per portar als seus fills al llit per la nit, i amb el ritme de vida de la nostra societat els pares solen estar cansats, i els hi resulta molt difícil atendre'ls tant com voldrien. D'aquí la importància que els pares ajudin als seus fills més petits a dormir bé. Hi ha una estreta relació entre els problemes del son i alteracions diürnes de la conducta, generant estrès familiar i dificultats a l'àmbit escolar

Les hores necessàries de son varien en funció de l'edat del nen:

- En el primer trimestre (0 a 3 mesos):

En els primers 3 mesos de vida el nen dorm de 16 a 17 hores al dia.

Els períodes de vigília i son es distribueixen de manera molt similar al llarg de les 24 hores, en cicles de 3-4 hores: el nen es desperta quan té gana, menja, i de seguida torna a dormir. A partir del mes i mig de vida el nen comença a mostrar un període diari de vigília mantinguda, habitualment per la tarda o vespre. A partir del mes de vida alguns nens poden dormir unes 6 hores seguides de nit. Els nens prematurs en general dormen més

- **En el segon trimestre (3 a 6 mesos):**

El nen d'aquesta edat dorm de 14 a 15 hores en total, però amb un canvi en el ritme biològic, dormint més hores de nit que de dia (unes 9 hores de nit i de 4 a 5 de dia). Normalment fa 2 o 3 migdiades per dia. L'hora d'anar a dormir està entre les 7 i les 9 del vespre, i el dia comença entre les 6 i les 8 del matí. Més de la meitat dels nens ja dormen unes 7 hores seguides de nit

- **En el tercer trimestre (6 a 9 mesos):**

El nen dorm de 13 a 15 hores. Comença a ser conscient de la permanència de la gent i els objectes quan no els té a la vista. Si cal és un bon moment per establir un ritual per anar a dormir . És freqüent que el nen es desperti a mitja nit i plori al trobar-se sol, reclamant la presència dels pares. Cal tranquil·litzar-los perquè tornin a conciliar el son, i que sàpiguen que els pares vindran sempre que els necessiti. De vegades pot ser útil que dormi amb un objecte especial

- **En el quart trimestre (9-12 mesos):**

Al voltant de l'any d'edat dorm unes 14 hores al dia, 12 de nit i un parell de migdiades d'una hora cadascuna d'elles. Comença a repercutir l'activitat del dia en la conducta del son. Els cicles de son comencen a ser molt semblants als de l'adult

- **Del primer al tercer any d'edat:**

El nen dorm unes 12 o 13 hores al dia, amb migdiades molt variables entre un nen i un altre (hi ha nens que dormen 20 minuts i d'altres 3-4 hores). Molts nens mostren resistència a l'hora d'anar a dormir, no volen separar-se dels

pares, i comencen a fer demandes (aigua, un altre petó,...) o surten repetidament del llit. Un altre problema és despertar-se freqüentment per la nit, perquè el nen no ha après a tornar-se a dormir sol després d'un despertar espontani normal. També poden presentar malsons, que si són freqüents poden estar relacionats amb estats d'ansietat del nen, *terrors nocturns* (el nen mostra por, està molt espantat, però no acaba d'estar despert del tot, i no se'n recordarà a l'endemà), que són normals

A partir del 3 anys d'edat van disminuint progressivament les hores de son i s'acaben les migdiades. El son s'acaba estructurant en dues fases ben diferenciades:

- **Son REM** (moviment ràpid dels ulls) o son "actiu", on es presenten els somnis
- **Son no REM**, o son "tranquil"
(Realitzen 4.4 canvis de posició per hora)

L'hora d'anar a dormir ha de ser un moment agradable per tota la família, per això cal ensenyar al nostre fill o filla a dormir amb uns hàbits adequats:

Mesures facilitadores:

- Horaris regulars d'àpats
- Mateix horari per anar a dormir i per despertar-los
- Bany relaxant
- Rutines per anar a dormir
- Activitat o joc relaxant abans de sopar i d'anar al llit
- No portar-los al llit si estan massa actius
- No solucionar problemes o planificar l'endemà tot just abans d'anar a dormir
- Afavorir la capacitat per conciliar el son sense la presència dels pares
- Habitació i llit confortables
- Ambient tranquil, sense sorolls, amb temperatura adequada i poca llum
- Evitar begudes amb cafeïna
- Evitar l'associació del llit amb situacions de càstig

Dintre dels rituals i associacions per dormir, el conte, el xumet i un peluix són els més habituals i eficaços. És molt important tenir paciència i no desanimar-nos. Si som constants i no cedim tots acabarem dormint bé

Dormir al llit amb els pares no tan sols no soluciona el trastorn del son sinó que l'agreuja.

Si s'han aplicat una bons hàbits del son i persisteixen les dificultats per dormir adequadament, cal la valoració per part del Pediatre o un especialista, per descartar trastorns o malalties que impedeixen un son normal

Bibliografia:

- Estivill, E., Béjar, S. "Duérmete niño". 2ª Edición. Plaza y Janés. Barcelona 1996
- Estivill, E. "Método Estivill" Guía rápida. Plaza y Janés. Barcelona 2002
- <http://www.casadellibro.com>
- <http://oniria.iespana.es/ninyo.htm>
- <http://www.educacioninfantil.com/displayarticle77.html>
- http://www.euroresidentes.com/suenos/trastornos_sueno_ninos.htm
- <http://www.monografias.com/trabajos12/trastsue/trastsue.shtml>
- <http://neurologia.rediris.es/congreso-1/conferencias/son-1.html>

TEMA: EL PAS A P3

Equips directius d'escoles d'educació infantil i primària de Viladecans

Durant les sessions es dona la informació més rellevant de com s'organitzen les escoles on faran el P3 els nens i nenes que ara estan a l'escola bressol. Les famílies tenen l'oportunitat de fer totes aquelles preguntes sobre temes que desconeixen o que els hi puguin angoixar en relació a l'inici de l'escolarització en centres d'educació infantil i primària.

L'índex temàtic, acordat per tots els equips directius que realitzen les sessions, és el següent:

- ↳ Presentació.
- ↳ Pas de l'escola bressol al CEIP.
- ↳ Adaptació.
- ↳ Normes de funcionament.
- ↳ Treball curricular.
- ↳ Sortides pedagògiques.
- ↳ Reforços: mestres de reforç, TEI, MEE...
- ↳ Suports externs: EAP, LIC, Serveis Socials Municipals, CREDA,...
- ↳ AMPA.
- ↳ Socialització llibres de text i material didàctic.
- ↳ Quotes de material.
- ↳ Informes a les Famílies.
- ↳ Servei d'acollida.
- ↳ Servei de Menjador.
- ↳ Altres.

ELS LÍMITS

Montserrat Colilles i Cristina Artigas (psicòlogues)

"Cada infant és un ésser asocial, a l'inici perquè exigeix una satisfacció instintiva, primitiva i directa, sense preocupar-se del món que el rodeja...

La finalitat de l'educació és conduir a l'infant des d'aquell estat asocial a un estat social." Aichhorn A.

Presentació.

El primer univers d'un nen és l'univers familiar. L'ésser humà necessita d'un altre que li doni un lloc, un nom i que el faci viure. A diferència dels animals que tenen inscrit en el codi genètic i a partir de l'instint saben que han de fer... el món humà és un món de llenguatge, és un món simbòlic on la transmissió es fa arrelada a una llengua. L'educació té una tasca filiadora que transforma el subjecte en un ésser hereu d'un patrimoni cultural.

Un nadó té sensacions de gana, de fred, de malestar digestiu i té sensacions plaents al voltant de les funcions lligades a la conservació de la vida. Ex: gana: xuclant del pit o del biberó; malestar digestiu: anant de ventre... però a posteriori la xuclada ja no passa per la necessitat, ja no és tracta de l'objecte aliment sinó del pit o del xumet que dona satisfacció i calma. En els humans més enllà de la necessitat ens trobem amb les relacions d'amor. Que obren els interrogants de la demanda, la mare i el pare es pregunten: que vol el seu fill? i l'infant es pregunta què volen els pares d'ell?

Un nadó no pot dir-nos el que li passa, ni el que vol, això fa més imperativa la seva exigència quan plora perquè la mare, o l'adult que se'n fa càrrec, no sap el que li passa. Quan un nen neix no té cap sensació d'autonomia ni d'unitat ni pot percebre els límits del seu cos. I per altra banda el nen no és un ésser passiu sinó que accepta o rebutja el que se li ofereix, té una capacitat d'elecció manifesta abans de poder parlar: quan s'enganxa o no al pit o al

biberó, quan fa caca o no etc. Ens les primeres interaccions segons les respostes de la mare el nen sap el que ha demanat. Per tant és la resposta de la mare o de qui se n'ocupa a l'inici que transforma el crit en demanda.

La funció civilitzadora es recolza sobre les prohibicions i les normes, però ara estem en el regne del "fes el que et vingui de gust". Aquesta és la nova norma!!! Per això ara ens trobem que, si volem prohibir, ho hem de justificar.

Punts a desenvolupar. L'educació

- L'infant que ha de néixer ja existeix en el discurs dels pares abans de nàixer. Aquest marcaran el procés de filiació amb el seu propi desig.
- Els vincles no hi són d'entrada. La biologia no garanteix els vincles. La vinculació és un procés que es construeix a partir de la interacció i dels processos que es duen a terme quan uns pares es fan seu el seu fill i un fill es fa seus els pares. La genètica no garanteix la filiació. Tot nen ha de ser adoptat simbòlicament.
- Cada home i cada dona ha d'inventar com fer de pare i de mare. Aquesta invenció requereix d'un treball, d'un esforç i no és fàcil no automàtic.
- L'acte educatiu requereix d'un cert consentiment per part del nen.
- L'infant respon al desig dels seus referents primaris però hi te una responsabilitat
- Els hàbits son la forma de regular les satisfaccions primàries, per això parlem de LÍMITS.
- El nen te necessitat de fer-se gran però no ho pot fer sense referents. La relació entre adults nens és asimètrica. Es l'adult que ha de passar davant, acompanyat el nen en aquest camí i això no és fàcil. No podem posar el nen en el lloc de l'adult, ni dimitir d'aquest lloc encara que això comporti un cer desconfort.

Els límits necessaris

El nadó ha de passar d'aquesta barreja de necessitats i de sensacions a humanitzar-se, a regular-se amb l'educació. Això només es possible amb la intervenció d'un altre que reguli, el nen no es pot regular tot sol: calen els dispositius de llenguatge, els dispositius de cultura. Com fer passar lo autoeròtic pel llaç social, pel desig de l'altre?

El nen no pot regular sol la seva pulsíó (energia que mobilitza el desig) calen dispositius com el vincle amb l'altre, els dispositius de llenguatge, els dispositius de cultura.

Què és el que limitem? limitem la satisfacció o facilitem que es canalitzi d'una forma productiva. Sabent que **"no tot es educable"**. Es tracta de com cada nen, en cada cas està disposat a renunciar a alguna cosa de la seva particularitat.

Caldria analitzar com mantenir la cruïlla entre el dret a l'educació i dret del subjecte a dir "no", en cada ocasió.

El No

Quan parlem de límits apareix el **NO**: Cóm maniobra l'adult amb el No ? Hi ha dificultats en dir No? Es tracta del NO radical que va carregat de "Jo no puc més" o de "deixar fer" perquè els nens creixen lliures? o del No necessari que orienta i pacifica?

Hi pot haver rivalitat imaginària amb un altre, desig de tenir el que te l'altre, dificultat per perdre... Però tot això no es pot confondre amb la violència La violència és un efecte i no una causa. La violència l'entendem a partir de la idea de "no trobar la sortida.

Quan hi ha agressivitat l'adult ha d'intervenir i ho ha d'aturar. Dir NO implica un SI: "confio en tu, tu pots fer una altra cosa". Es una responsabilitat dels adults, si dimiteixen té conseqüències.

1. Hi ha Nos que venen dels pares i que normalment tenen a veure amb els límits "això no es toca, ara una galeta no , ara no es hora de mirar la tele, no deixis les coses per terra...." o amb totes les seves formules en positiu: aquest full si que es pot estripar, primer menjat la fruita després la galeta, quan s'acabin els dibuixos tancarem la tele, has de recollir...". El No és necessari, encara que moltes teories parlin de positiviar els missatges. Un No pot esser molt mes clar per un nen. Quan ho volem expressar tot en positiu: què ens volem estalviar?

Podríem dir que els nens ens convoquen a aquest lloc de demanar-nos que poden fer i que no poden fer. Però a vegades això no és fàcil perquè suposa un esforç per part nostra.

2. Els nos que venen dels fills: "no m'agrada això", "aquestes sabates no mes vull posar", "no vull anar a dormir"...El no del nen que ens diu? És per a fer la punyeta?

El no del nen és un èxit en el sentit de la seva formació com individu separat de l'altre, cal veure quan apareix per cada nen?. Es un índex de separació. Es una funció estructural pel nen que deixa de consentir a certes coses que fins al moment funcionaven.

El no del nen te a veure amb el procés d'autonomia i separació. Quan el nen dirigeix el no al pare i la mare no és per casualitat. El dirigeix al seus referents primaris, és un NO que implica als pares directament, perquè ho fa a la mare i no a la mestra? De què s'ha de privar cadascú per acceptar el no del nen? Com maniobra cada pare o mare amb el nen que voldríeu que fos i el nen que és en realitat? També a les educadores el nen els hi diu NO, s'ha de veure quan apareix i com es gestiona en cada cas.

Quan un límit funciona, podem veure com això ordena i tranquil·litza al nen. Llavors perquè és tant difícil posar límits a vegades?, que hi perd cadascú?

No es tracta de que hi hagi una única i bona manera de fer les coses, una "bona" manera d'educar, es tracta de poder assumir la pròpia manera i això sempre te relació amb la pròpia història, amb la pròpia experiència, amb com ha estat educat cadascú, què ha estat referent i important.

El nen no pot créixer sol, el nen no és sense l'Altre. Això es veu quan el "deixar fer" s'acaba tornant insuportable pel nen i pels pares. Hem de poder lligar què suposa deixar fer amb els efectes que te en el nen. Assumir les conseqüències que te pel nen les decisions que preneu és fer-se'n càrrec, és fer-se responsable.

Dir No, posar límits, suposa sostenir la pròpia paraula i ser referent per aquell nen que sempre demana més i sempre el que desitja està més enllà del que demana. Saber escoltar que no és allò que demana i per això cal un tall!

Posar límits amb uns marges. Això vol dir que en cada cas, en cada situació, cada adult i cada nen es trobaran en una situació diferent i particular. Els marges són allò que ens permet adaptar el límit escoltant el que li passa al nen sense perdre l'autoritat necessària.

Algunes reflexions finals

1. Instaurar els hàbits com un acte de socialització: codi social que depèn de cada cultura i cada època. Codi de llenguatge que varia segons el discurs del moment.
2. Cal un acte educatiu per a que es produeixi l'aprenentatge. Tot procés d'aprenentatge és artificial. L'esser humà no creix sol, li cal un altre que en tingui cura

3. Diferència entre necessitat (menjar, dormir, defecar...) i demanda (demanda d'amor). El que el nen ha d'adquirir, no és de l'ordre de la biologia. Un cop satisfeta la necessitat sempre queda un residu lligat a la demanda: que vol el nen mitjançant la seva demanda? El que vol mai coincideix amb el que demana.
4. El que demana el nen quan plora només ho sabem quan hem interpretat el que ha demanat . Hi ha moltes respostes possibles. I la resposta del nen no és igual a la interpretació que fa l'altre. El nen pot dir no a la proposta de l'altre
5. El nen necessita límits per a poder contenir la pulsio i això li dona tranquil·litat. El límit l'ha de posar l'adult i no el nen. El límit ordena i tranquil·litza però no sempre és fàcil sostenir-lo perquè hi ha una pèrdua. L'adult ha de sostenir el límit, l'ha de fer existir (és una ficció).
6. El nen necessita que se l'acompanyi en el seu recorregut per a fer-se gran i autònom, per a poder tenir els seus recursos propis i l'autonomia necessària i nom segueixi dependent de l'adult.
7. "L'autoritat necessària" vol dir que hi ha un lliure reconeixement de qui te l'autoritat i que la pren te en compte el nen i les seves necessitats.
8. Dir No implica un si: implica "confio en tu, tu pots fer una altra cosa".
9. La Funció civilitzadora es recolza en les prohibicions i les normes . No és "fes el que et vingui de gust". Hi ha d'haver esforç i treball.
- 10.No es tracta de saber-ho tot del nen, ni de que el nen ha de comprendre-ho tot El nen no és transparent.
- 11.No es tracta de ser amics dels fills, quan es desdibuixa la diferència entre el nen i l'adult, deixem al nen sol amb la seva pulsio
- 12.No hi ha "la bona manera" d'educar
- 13.En qualsevol aprenentatge hi ha una pèrdua. Perquè hi hagi canvis s'ha de cedir alguna cosa
- 14.Els fills poden ser un element narcisista: poden completar, colmar els punts de falta. Quan apareix la falta en el fill no és molt suportable. El nen és un pol d'atributs però allà hi ha un subjecte amb inconscient propi.

15. Els pares posen demandes cap al nen però el nen troba la demanda però del desig no en sap res i ha d'inventar el que volen els pares
16. Com introduir la separació? El nen no es pot separar sol. Ho ha de transmetre l'adult. El nen convoca, cada vegada, a l'adult perquè li confirmi a quin lloc està.
17. Els actes dels pares tenen conseqüències pels fills
18. L'agressivitat no te a veure amb la frustració, d'entrada. L'agressivitat apareix en el moment de la constitució subjectiva, quan el nen es comença a conèixer com a diferenciat dels altres i comença la rivalitat amb els iguals.

"La educación tiene que buscar su senda entre la permisión i la denegación...será preciso descubrir para la educación un óptimum en que consiga lo más posible y perjudique lo menos...se tratará de decidir cuanto se puede prohibir, en que épocas y con que medios..... FREUD (Nuevas conferencias de introducción al psicoanálisis.1932-33)

Bibliografia i resum de les resenyes

- **Merieu Philippe (1998)** *Frankenstein Educador*. Laertes

L'autor parteix del mite de Frankenstein per a qüestionar la concepció de l'educació com a projecte de domini del que educa i del control complet del seu destí. Exposa com aquesta perspectiva condueix a un fracàs destructiu. El que educa en lloc de posar-se a "fabricar" hauria d'operar amb les condicions que permetin al que és educat: "fent-se obra de si mateix".

- **Vazquez Miguel A.** "La función humanizadora del Otro" A la Revista Carretel núm 9. Julio 2009.

Per a que l'infant entri en el camp de lo humà cal que un Altre humà, concret i en primera persona, posi en joc el seu desig i encarni la funció que li permeti

construir el llaç social. Ser pare i mare biològics no es suficient per a que aquesta funció es dugui a terme.

- **Kraan K.** *La edad de las preguntas.* (1995) Espasa Calpe:

"¿Basta el amor de los padres para criar un hijo? Depende de como conciban el amor. Si una madre piensa que amar a su hijo significa consagrarse a el por entero y fomentar una relación simbiótica de la cual no se le permite salir, contribuirá a que la empresa fracase. Algunas madres dicen : ¿qué he hecho yo para merecer esto? ¿acaso no he dado todo?, precisamente haber dado todo y que el hijo sea todo para ellas tiene que ver con lo que les pasa a los hijos. Una madre que desea y respeta al padre está en mejores condiciones para asumir con su pareja la crianza de su hijo. Es importante que el padre ame al hijo, deberá poner ciertos límites y no lo abandonará a una relacion cerada a su progenitora..."

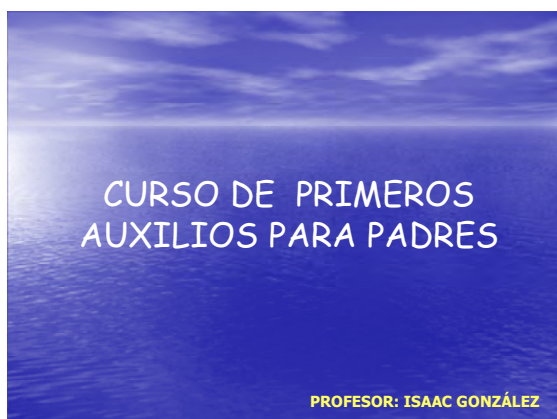
- **Botbol M.** *Bebé, bienvenido al mundo.* Editorial Síntesis Col. Crecer Juntos:

"Sin frustración no se crece. Solamente a través de la alternancia entre el placer y la desilusión el niño adquiere conciencia de si mismo, aprende lo que puede y no puede hacer, lo que està permitido y lo que està prohibido. El adulto tiene que reflexionar sobre el no, preguntándose si es necesario, si es oportuno, si es evitable, si es coherente. Un no reflexivo es diferente que un no explosivo. Si el adulto es capaz dee decirse no a si mismo, sabrá encontrar las manera adecuadas. El no que dice niño manifiesta un crecimiento, marca una frontera, comunica una decision. En algunas situaciones es un no respetable. Si se desoyen siempre los "no" que el niño pronuncia se está educando a alguien para que tampoco escuche. Las pataletas son reflejo de una lucha interior..."

PRIMERS AUXILIS EN LA PRIMERA INFÀNCIA

Isaac González i Barrufet

(llicenciat en educació física i esport. Socorrista)

PRIMEROS AUXILIOS

¿QUE SON LOS PRIMEROS AUXILIOS?

- Conjunto de técnicas que permiten la actuación inmediata a un accidentado hasta que llegue la atención médica profesional.
- Son técnicas básicas de atención al accidentado.
- A veces es mejor no hacer nada, solo acompañar al herido hasta que lleguen los servicios médicos.
- Es importante no agravar el daño.
- Avisar ,siempre lo primero, a un servicio médico.(112)

HERIDAS

Lo que se debe hacer:

- Limpia y desinfectada (agua y jabón,...)
- El lavado debe ser a chorro para arrastrar posibles sustancias.
- Desinfectada de dentro hacia afuera para no introducir gérmenes.
- Si hay hemorragia se hace compresión con una gasa estéril.
- Traslado rápido a un centro asistencial.
- Recordar la antitetánica

Lo que nunca se debe hacer:

- Colocar algodón sobre la herida.
- Nunca utilizar pomadas antibióticas.
- Nunca explorar ni tratar de curar heridas complicadas.
- No retirar un objeto clavado en algún órgano.

HEMORRAGIAS

- **Que es:** Salida de sangre fuera del sistema vascular.
- **Tipos:** Externa (epistaxis nasal) o Interna (Hematoma)
- **Que hacer:** Descubrir punto sangrado, comprimir, elevar extremidad, comprimir arteria, llevar a un centro médico.

CONVULSIONES FEBRILES

- Son producidas, normalmente por un estado febril alto
- Son breves menos de 2 minutos, ocurren 1 sola vez en 24 horas, afectan a todo el cuerpo, rigidez o espasmos.
- No producen daño alguno sobre el niño.
- 3 a 5 niños de cada 100 sufre una convulsión febril entre los 6 meses y 5 años.
- **Que hacer:**
 - Tratar de protegerlo para que no se golpee y control fiebre.
 - Si la convulsión dura mas de 3 minutos pida ayuda.
 - Colocarlo de lado para evitar ahogamiento.

ASFIXIAS

Se impide la llegada del oxígeno a los tejidos (cerebro, corazón, músculos,...)

Síntomas: Dificultad respiratoria, paro respiratorio y paro cardiaco.

Que hacer: conocer y eliminar la causa, a veces solo eliminar lo que hay en la boca (niños no retirar sino es muy visible), iniciar las maniobras de desbloqueo (Heimlich), si hay parada cardiaca o respiratoria iniciar la RCP.

MANIOBRA DE HEIMLICH EN BEBES(lactantes)

Colocar dos dedos en la mitad del esternón del bebé y dar 5 compresiones rápidas hacia abajo

ADAM.

Colocar al bebé boca abajo a lo largo del antebrazo y darle 5 golpes fuertes y rápidos en la espalda con el talón de la mano

ADAM.

MANIOBRA DE HEIMLICH EN NIÑOS (1 a 8 años)

PARTE PRÁCTICA

COMO REALIZAR UNA REANIMACION CARDIO PULMONAR

PASOS A SEGUIR EN UNA REANIMACIÓN CARDIOPULMONAR

- Comprobación del pulso en la zona carótida. (niños en zona braquial)
- Comprobación de la respiración a nivel de boca y de nariz.
- Retirada de los posibles cuerpos extraños de las vías aéreas.(niños solo si es visible)
- Hiperextensión de la región cervical para facilitar la ventilación (lactantes no)
- Inicio de las maniobras de R.C.P.

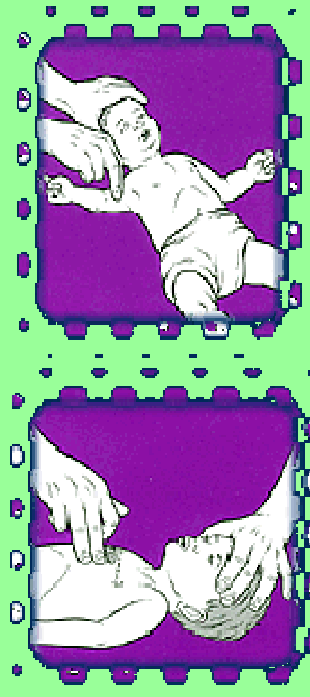
RITMOS DEL BOCA A BOCA Y DEL MASAJE CARDIACO

- **Si hay una sola persona haciéndolo:**
 - 4 insuflaciones iniciales
 - 15 compresiones
 - 2 insuflaciones
- **Si hay dos personas haciéndolo: (niños)**
 - 4 insuflaciones iniciales
 - 5 compresiones
 - 1 insuflaciones

TÉCNICA DE LA R.C.P (lactantes)

R.C.P (boca-nariz)

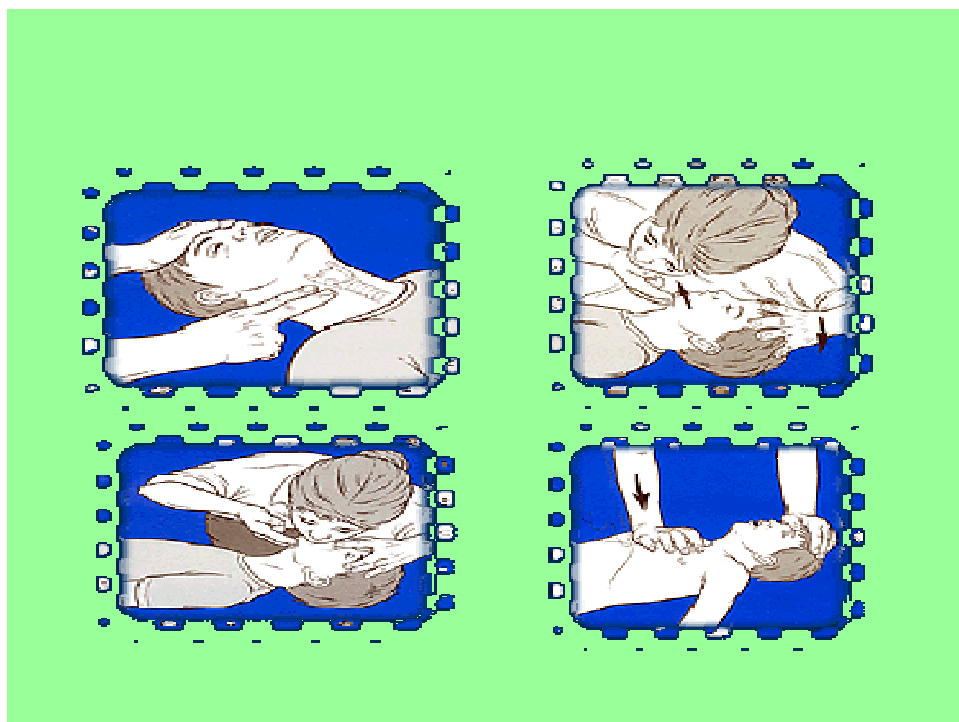
- Ventilación: Capacidad pulmonar reducida. Insuflaciones hasta ver que el torax del niño se eleva (2/5 ventilaciones).
- Circulación: Pulso Braquial (cara interna del brazo entre codo y axilas).
- Ritmo: 5 compresiones/ 1 ventilación: 100 compresiones por minuto.

TÉCNICA DE LA R.C.P (niños)

R.C.P

- Ventilación: 2/5 ventilaciones.
- Circulación: 5 compresiones 1 ventilacion. (100 compresiones por minuto.
- Punto de masaje: Igual que el adulto pero con una mano

RITMOS DEL BOCA A BOCA Y DEL MASAJE CARDIACO (Adultos)

- **Si hay una sola persona haciéndolo:**
 - 4 insuflaciones iniciales
 - 15 compresiones
 - 2 insuflaciones
- **Si hay dos personas haciéndolo: (niños)**
 - 4 insuflaciones iniciales
 - 5 compresiones
 - 1 insuflaciones

NOTÍCIES DE LA XARXA d'escoles bressol municipals

• **LA CORAL D'ALUMNES DEL INSTITUT TORRE ROJA ACTUA A LES ESCOLES BRESSOL**

La coral d'alumnes de primer i segon d'ESO del Institut Torre Roja de Viladecans ha fet durant el curs actuacions a les escoles bressol. Ha estat una experiència innovadora i molt ben valorada tant pels professionals dels centres educatius com pels mateixos participants. L'entusiasme en que els membres de la coral han fet les actuacions ha estat proporcional al grau d'admiració i de gaudi que han mostrat els espectadors (infants de les escoles bressol). De ben segur que serà una iniciativa que s'anirà consolidant.

Adjuntem l'explicació que n'ha fet una de les alumnes del institut que hi ha participat.

La nostra experiència a les escoles bressol

Al llarg d'aquest curs, la nostra coral de l'IES Torre Roja ha visitat les escoles bressol la Ginesta i la Marina.

Primer vam anar a La Ginesta, on vam cantar: "Tu la música i jo la lletra"; "Stand by me" i a més a més algunes del musical: "Honey, Honey"; "Money, Money", i "Mamma Mia".

Vam anar a l'hora del pati i vam tornar a les dotze aproximadament. Per als nois i noies de primer d'ESO va ser la primera vegada que van assistir a aquesta escola; en canvi, els que ja portàvem més temps a la coral l'any passat ja vam anar-hi.

A l'última escola bressol on vam cantar va ser La Marina. Allà les cançons van ser: "Tu la música i jo la lletra", "Stand by me"; "Beautiful Girl"; "Llença't" i del musical Mamma Mia vam cantar: "Money, Money"; "Dancing Queen" i "Honey, Honey".

Vam anar un dimecres per la tarda a dos quarts de quatre.

Ens ha agradat molt cantar per aquest públic i desitgem que es torni a repetir aquesta ocasió.

Anaïs Campayo González
(alumna de l'Institut Torre Roja)

- **UNA MARE VETERANA DE L'ESCOLA DÓNA LA BENVINGUDA A LES NOVES FAMÍLIES**

Durant el mes de juliol es fan, a les escoles bressol municipals, les reunions per a les famílies que començaran noves el proper curs. A l'EBM La Muntanyeta van convidar una mare, que havia portat la seva filla tres anys a l'escola, per explicar les seves sensacions i l'experiència a les noves famílies. I ens ho resumeix així...

LOS TRES PRIMEROS AÑOS DE UNA VIDA

Parece que fue ayer que empezamos, aquella tarde de septiembre, que hacía tanto calor. Y con aquella mezcla de sentimientos encontrados, entre curiosidad, nerviosismo, culpabilidad. Curiosidad, por ganas de saber cómo irá todo. El nerviosismo normal al llegar a un sitio nuevo, donde no conoces nada ni a nadie. Y culpabilidad por el hecho de sentirte una mala madre, que deja a su bebé al cuidado de otros, siendo tan pequeño..

Las educadoras insisten en que los niños necesitan un periodo de adaptación, pero lo cierto es que los padres también lo necesitamos: respetar horarios de entrada y salida, no alargar las despedidas, no estar de pie en la clase, etc., etc.

Al principio no te das cuenta de los detalles. Te lleva algún tiempo entender que cada rincón es importante, y que todas las cosas, por pequeñas que te parezcan, tienen un significado y están allí por alguna razón. Todo en la clase tiene un objetivo pedagógico, incluso la medida de las cunas. En seguida te das cuenta de que la escuela no sólo es un sitio donde te cuidan al niño mientras estás trabajando, sino que cada pequeño gesto o actividad cotidiana está estimulando al pequeño para ayudarlo en su desarrollo como personita.

En este primer año de escuela tienes que dejar al bebé lo más cómodo posible porque, tal como nos explican las educadoras, durante este primer año de vida los bebés empiezan a conocer su cuerpo, a gatear, andar... y si los dejamos en pañales o con bodi todo ésto se les facilita. No os preocupéis, los niños no pasan frío, os lo garantizo. Yo he tenido la suerte de poder ir a recoger a mi hija personalmente, y por eso disfruté mucho de ese rato de llegar a la clase y tener que vestirla; no tenía prisa y eso me permitía disfrutar del momento junto a mi niña y sus compañeros, y observar cómo iban creciendo y cambiando en cuestión de días.

Durante el curso, los papás tenemos una serie de "deberes", como dicen las educadoras (recoger hojas en otoño, decorar una estrella para Navidad, el jardín de las palabras en primavera). En este primer curso, los bebés son muy pequeños y no se enteran de estas cosas, pero yo he disfrutado mucho con este tipo de actividades. Cuando llegó el momento de recoger las hojas, por ejemplo, mi hija tenía poco más de nueve meses. Pues nos la colgamos de la mochila, ¡¡y nos fuimos toda la familia de excursión!!

El segundo año es completamente distinto, el niño conoce ya a todo el equipo y la adaptación es mucho más rápida. En mi caso, mi hija empezó a demostrar un carácter especialmente tímido, y había ocasiones en que incluso le costaba participar en las actividades del grupo. En este momento, para mí, la complicidad y el buen entendimiento con las educadoras resultó fundamental.

Hay familias que pueden encontrar farragoso el hecho de tener que escribir en la agenda cada día cómo está el niño. A mí me ha funcionado a la perfección. En este segundo año, el grupo es más numeroso, y en ocasiones, a la hora de entrar o salir, las educadoras no pueden dedicar mucho tiempo a todas y cada una de las familias, porque tienen que estar pendientes de muchas cosas. La agenda es el canal de diálogo idóneo entre familia y escuela. Yo tengo que decir que todas las observaciones que he hecho en la agenda sobre el comportamiento o actitud de mi hija en un determinado momento, han sido leídas y contestadas por sus educadoras.

En cuanto a los "deberes", en este segundo año el niño es más consciente, participa y disfruta más realizando estas actividades para la escuela. Recuerdo con mucho cariño el día que pintamos las sábanas para dormir, fue muy divertido.

En este su tercer año, mi hija está en la escuela como en casa. Me ha llegado a decir que la comida de la cocinera, Paqui, está más buena que la mía. Ha superado los problemas de timidez y se ha lanzado. El diálogo con las educadoras sigue siendo igual de fluido, pero casi innecesario, porque mi hija cuenta todo lo que pasa en la escuela, hasta lo que no se puede contar. El ir al cole es una fiesta, y eso para mí es la mejor prueba de que mi hija está bien. Este año han hecho varias salidas y excursiones, y los niños han disfrutado de lo lindo.

¡Y qué os voy a contar de los "deberes"! Este curso ha participado muy activamente y ha colaborado como la que más.

Este próximo septiembre empezamos, en un nuevo colegio, una nueva etapa en la vida escolar de nuestra hija. Vamos con mucha ilusión y la misma curiosidad con la que empezamos en la guardería. Pero tengo que decir que La Muntanyeta y todo su equipo, formarán parte de nuestras vidas para siempre y tendrán un rincón muy importante en nuestros corazones.

Cecilia Toro Luque, mamá de Laura Cañabate Toro, alumna de la Muntanyeta de 2007 a 2010

- **L'INTERCANVI D'EXPERIÈNCIES ENTRE PROFESSIONALS:
UNA EXCEPCIONAL ESTRATÈGIA DE FORMACIÓ**

Després de haver tingut l'oportunitat d'anar a una altra escola per veure les formes de treball m'agradaria explicar la meva experiència per tal de compartir-la amb la resta.

L'intercanvi d'educadores consisteix en fer una visita a una escola diferent de la que treballes i realitzar una observació a una aula del mateix nivell on estem ubicades a la nostra escola. Finalment, un altre dia, fer una reunió per tal de posar-ho en comú entre les quatre educadores de l'escola que hem realitzat l'intercanvi.

Penso que passar un dia a una altra escola és molt gratificant, ja que tens l'oportunitat de veure un altre forma de treballar. Tot i que les escoles bressol de Viladecans treballem dintre de la mateixa línia, cada persona i cada escola té el seu caràcter personal i, per tant, fa que dintre d'un mateix nivell i en diferents escoles hi hagin diferències.

Poder compartir un dia amb una altra companya i en un altre centre és una clara formació pràctica ja que, a través d'aquesta observació s'aprenen diferents formes de fer. Es comparteixen els diferents hàbits i rutines del dia on es poden agafar idees i veure diferents formes metodològiques que potser no ens havíem plantejat. A més penso que és una formació recíproca que es dona dintre de les aules ja que al mateix moments les dos educadores estan aprenent, una dona i l'altre escolta i a la inversa. Es comparteixen moments on es creen preguntes i sorgeixen noves respostes. Així doncs, s'alimenta la formació de les educadores basant-se en l'experiència i en el dia a dia de la vida a l'aula aprenes gràcies a la resta de companyes.

Finalment realitzant la reunió conjunta amb les educadores de les altres escoles bressol també ens dona l'oportunitat d'establir més llaços d'amistat i per tant unir el vincle entre escoles de Viladecans i alhora influint positivament en la nostra tasca educativa.

Marta Saenz Bazo

Educadora de l'EBM La Pineda